

STÄMMNING

Nr 4 2013

Andreas Jacobsson har ordet

*Hej vänner i vår folkmusikaliska förening.
Här är en ledare om samspelets mening
På rim såklart så här i juletid
se till att i jul ha en medmusikant bredvid
för musik skapar kontakter och relationer
bygger broar och bevarar traditioner.*

*Att tillsammans skapa ett riktigt polskesväng
det är vad jag kallar ett riktigt "kvalitetshäng*

*Att med en spelkamrat känna valsens sugande etta
eller taktslag 2 och 3, de lätta
ger glädje och känsla av lyckorus
för att inte tala om då man tillsammans tigt sätter ett utsmyckande krus.*

*Kanske i form av en drill eller ett annat ornament
jo då, nån gång ibland har det verkligen hänt
trots att samspelet verkligen är svårt
inställningen måste vara att skapandet är vårt*

*Den enskildes utrymme får stå tillbaka
och istället är det gruppens tolkning vi måste bejaka*

*Samspel skapar på så vis gemenskap, ödmjukhet och respekt
och lär oss en annan viktig aspekt
- att lyssna till varandra är viktigast av allt*

Stämning nr 4 2013

Medlemstidning för Örebro Läns
Folkmusikförbund
årgång 27

Ansvarig utgivare & redaktör

Andreas Svensson

Redaktion

Andreas Jacobsson

Layout

Olof Hällqvist

Tryck

Örebro universitet

Nästa nummer

utkommer i mars

Kontakt för god Stämning

Telefon: 0768-93 43 38

E-post: homosociologicus@hotmail.com

Medverkande i tidningen ansvarar var för sig för sina artiklar.

Folkmusikaliskt relevanta annonser införs gratis!

Äldre Stämningar finns på www.olfm.se

Framsida: Ida Risanen, Simon Nyberg, Mats Håkansson. foto: Andreas Svensson

Elias Bremer

- Ett porträtt av en ung spelman

Elias Bremer är en ung saxofonist från Vintrosa som i år tilldelades Örebro Läns Folkmusikförbunds ungdomsstipendium. Styrelsens motivering:

Elias vill genom sitt examensarbete öka sina kunskaper om folkmusik och vill genom eget musicerande föra ut såväl den lokala som den nationella och internationella folkmusiken till andra. Hans projekt är helt i linje med ÖLFM:s verksamhet och syfte. ÖLFM-styrelsen har beslutat tilldela Elias Bremer 2013 års stipendium på 500 kr att användas till genomförandet av detta projekt.

Undertecknad träffade Elias på spelträffen på Hallagården i oktober och där berättade Elias lite mer om sig, sitt musicerande och sitt projektarbete om folkmusik. Elias går sista året på musikestetiska programmet vid Risbergska gymnasiet. Han har musicerandet med sig ifrån sina föräldrar men han riktiga intresse för folkmusiken tändes då han fick möjlighet att delta i ungdomsläget Ethno. På Ethno fick han möjlighet att träffa spelkamrater från hela världen och tillsammans skapade de under en veckas tid musik tillsammans. Något som Elias just tycker mycket om med folkmusiken är att den för människor samman och att man lär känna varandra då man spelar ihop och lär varandra låtar.

Under sista gymnasieårets projektarbete så skall Elias arbeta med att göra en konsert tillsammans med olika medmusikanter. Projektarbetet syftar till att lyfta fram folkmusiken och att visa dess bredd. Elias upplever att folkmusiken i Sverige är underskattad idag och att det främst beror på att folk har fel uppfattning om den. Konserten som är projektarbetets slutmål kommer visa vad folkmusik är och varför

Elias tycker så mycket om den musiken. Den kommer innehålla musik från olika delar av världen och musik från olika tider. Störst fokus kommer dock att ligga på den svenska folkmusiken. Elias kommer också ta fasta på den starka kopplingen mellan dansen och folkmusiken genom dansinslag under konserten.

Elias konsert kommer att vara i Vintrosa kyrka söndagen den 26 januari kl 18. Medverkande är riksspelmännen Jörgen Stenlund, Karin Nordberg & Anton Olausson, samt Andreas Svensson och Elias Bremer.

*Text: Andreas Jacobsson
Bild: Amanda Thorstenson*

Löa gamla bergsmanshytta var...

...i början av Juli, en vacker sommarkväll, platsen för den traditionella spelmansstämman. Den talrika publiken kunde höra Thomas Lundkvist blåsa in stämman på sitt horn. Scenen fylldes av ett 40-tal spelmän komna förutom från Bergslagerna, från så vitt skilda platser som Grängesberg, Eskilstuna, Västerås och Karlskoga. Allspelet, som omfattade lokala låtar, leddes som vanligt av Jeanette Lindmark. Spellistan för scenen fylldes snabbt och såväl solister som grupper spelade upp sin musik.

Alla spelmän bjöds på kaffe med tilltugg av Hembygdsföreningen som också lottade ut jordgubbar i mängd. Efter scenprogrammet var buskspelet i full gång i hytta, malmåbås, hyttkontor och på hyttbacken.

Text & bild: Georgen Chreimer

Minnesord: Toivo Hammarlind

Stämmingsredaktionen minns Stämmings formgivare 1993-1995, Toivo Hammarlind.

Toivo var en riktig spjuver med mängder goda skämt på lager och huv'et fullt av visor som framfördes a capella eller med gitarren. Intresset för spel och folkmusik har i släkten gått i arv till dottern Towe, numera Dam i efternamn. Toivo blev 69 år gammal.

Så var då ännu en spelkväll till ända...

Det har varit spelträff på Församlingshemmet i Kopparberg, en tradition som med vissa avbrott kan följas ända bak till 40-talet, då träffen alltid sammanföll med Kopparbergs Marknad.

Träffen arrangerades den 9/11 av Bergslagens spelmansgille och lockade detta år c:a 40-talet spelmän och runt 10 åhörare.

Vi började med ett allspel, där låtarna lottades ur en korg och närvarande spelmän fick turas om att leda.

Därefter var det fritt spel som gällde! Spelmännen bjöds på fika, som intogs i omgångar - allt efter behag. Låtarna avlöste varandra under kvällen och nya konstellationer bildades hela tiden. Somliga gick runt med sina instrument, stannade ett tag och lyssnade, för att sedan fortsätta till nästa grupp spelmän. Andra (t.ex. undertecknad) blev kvar och spelade med i stort sett samma folk hela kvällen. Fast då blev det istället

en hel del byten av instrument.

Vi spelmän häruppe i norra länsdelen tackar så mycket för en trevlig spelkväll tillsammans med alla övriga som trotsade höstrusket och hittade hit denna lördag!

Väl mött igen nästa år!!

*Vid pennan och kamera:
Mats Lindström*

Intrikate låter och andra gôrbeter

Intrikate låter och andra gôrbeter var rubriken på en skön och underhållande konsert på Musikpalatset i Karlskoga den 9 november med Per Saxholm och Anders Norudde. Per spelade låtar ur en fantastisk låtskatt som han har efter gamla spelmän i Karlskogatrakten, som han har träffat som barn eller ung och som i sin tur har lärt sig låtar av bl.a. Glysen och Spel-Kula. Han berättade också på sin härliga Karlskogadialekt många dråpliga historier om dessa spelmän.

Anders förhöjde Pers utmärkta spel med följsamt och varierat stämspel. Han växlade om med fiol, morahrpa och säckpipa.

Efter konserten kunde den vältaliga publiken fika och de som hade instrument med fick tillfälle att buskspela en stund innan Per och Anders gick upp på scenen igen och spelade till dans. En toppenkväll!

Gunnel Sandberg

SIGYN DRAKDRÄPAREN

Jag kontaktade Andreas Svensson med anledning av Teatervalvets höstföreställning Balladen om Sigyn Drakdräparen, som skulle spelas i Teaterladan i Wadköping för höstlovslediga barn och deras föräldrar. Föreställningen är en medeltida saga som handlar om kungadottern Sigyn, som vill ge sig ut för att strida mot draken, som sprider död och ondska i riket. Hon stoppas av sin far, som anser att hennes plats är på slottet och som gemål till Riddare Erland. Kungen skickar i stället ut Sigyns bror Sigvard för att möta draken. Sigvard, i sin tur, vill inget hellre än att stanna på slottet för att brodera och dansa. Så händer något, som förändrar allt...

När jag skrev manus till Balladen om Sigyn Drakdräparen ville jag fånga den medeltida musikens essens, men på ett modernare sätt. Jag lyssnade på inspelningar av Folk och Rackares tolkning av medeltida ballader, men var inte helt nöjd med trumsolon och elgitarrer.

Tillsammans med Andreas funderade vi på vilka instrument som kunde användas, för att få till det medeltida soundet och vilka instrument som kunde låta medeltida, även om de inte var det. Andreas kontaktade och fick napp hos Magnus Börjesson och tillsammans täckte de in hela åtta instrument som användes i melodierna.

Musik, sång och känslor

Jag hade studerat lite runt den medeltida balladen och jag visste att jag

ville ha med en sådan inledning, som berättar för publiken något av vad den ska få se och som har ett driv och rytm för att på ett bra sätt öppna föreställningen. Jag visste också att jag ville ha med en skämtvisa, som Sigyns kammartjänarinna Astrid sjunger. Den är lättsam och lite retsam mot Sigyn och musiken skulle förhöja texten, som på ett vänskapligt sätt skojar med prinsessan och hennes framtida öde som brud till Erland och det stillsamma livet som väntar. Sigyn, i sin tur, sjunger senare om sorgen att inte bli sedd som hon är. Musiken är vemodig och ger uttryck för den frustration och vanmakt Sigyn känner inför framtiden. Hennes bror Sigvard, som befinner sig i en liknande situation som Sigyn, fick en marsch som spelas när han tvingas prova den rustning han inte vill bära och lyfta det svärd han inte vill ha. Här valde vi att använda musiken utan text; Sigvards kroppsspråk berättar tydligt hur han upplever den påtvingade situationen.

Inget slott utan en bal...

Riddare Erland kommer på friarstråt och det ska dansas menuett med Sigyn och kammarjungfrurna. Sigyn smiter iväg och Erland blir kvar med kammarjungfrurna, som i dansen berättar att Sigyn inte är som en riktig prinsessa – hon vill minsann bara slåss! Erland blir nyfiken på sin

tilltänkta och i Erlands sång, som är glad och förväntansfull, uttrycker han sin glädje och förvåning över att ha upptäckt Sigyns sanna natur.

I andra akt förs publiken ut på Wadköpings gator, för att få hjälpmedel att skydda sig mot draken, samt för att hjälpa Sigyn med den stora fighten, då draken äntligen besegras. Föreställningen avslutas inne på slottet med en med en snabb dansmelodi, för att förstärka glädjen över drakens död och kungens acceptering av sin modiga dotter. All musik i föreställningen skulle integreras med texten, dvs. sångerna skulle inte vara fristående sångnummer, lösryckta från sitt sammanhang, utan vara en förlängning av scenen. Därför var det viktigt att de förmedlade rätt sorts känsla, vilket Andreas med stor känsla och lyhördhet för mina önskemål lyckades skapa. Vi i ensemblen har sedan tidigare mycket goda erfarenheter av Andreas musik och vet att den bär oss och publiken framåt i föreställningen, i alla dess skiftningar. Balladen om Sigyn Drakdräparen har varit en succé hos vår publik och vi i Teatervalvet är mycket nöjda med samarbetet med Andreas och hoppas på många fler tillfällen att arbeta tillsammans.

*Henrietta Helldin
Teatervalvet*

Råttfångaren i Glanshammar

En strålande förmiddag den 1:a september träffades 15 personer och en fågel i en familjeworkshop i levande saga. Jag hade väntat mig mer folk, men alla som var med, från 3-åriga Linus till medelålders föräldrar var helt med på noterna och inställda på att ha roligt. Till Josefina Paulsons stämningsfulla nyckelharpsmusik kunde vi tillsammans levande göra folksagan "Råttfångaren" i en blandning av drama, eget musicerande och dans. Glanshammars gruvby fick vara sagans torg, "rättorna" drevs i gruvhålorna och barnen "fängslades" i smedjan. En fantastisk upplevelse och mycket lyckad workshop!

Projektet var ett av Samverkarna i Glanshammars sommarprojekt med medel från Örebro kommun.

Text: Hélène Nevers

Filminspelning i Rockhammar

Vi var fyra stycken från Kulturella föreningen som var med vid en trailerinspelning för en film vid Lustholmen i Rockhammar den 28 september, Agneta Lewin, Göte Hellström, Bengt-Olof Gert och jag. Fyra dansare kom från bygden. Spelmän var Jan-Anders Andersson, Pasi Pasanen, Per-Thomas Eriksson och Isak Björklund.

Vi klädde oss hemma och fick OK på våra kläder av kostymören. Av med glasögonen och på med några vita manchetter och kragar bara. Regissör och manusförfattare är Johanna Ställberg som själv är uppvuxen i Lindesberg och filmen heter Eldalek. Vi var "uppställningsdansare" som bildade bakgrund till de unga duktiga hallingdansarna.

Vi var ca 30 statister som agerade i bakgrunden. Vi fick erfara att det är mycket väntan när man gör film. Lite kallt blev det också mot slutet. Som

tur var hade vi plusgrader på morgonen. Vi tänkte på Näcken som skulle klä av sig vid bäcken senare. Resultatet av filminspelningen blir en pilotfilm som ska visas i Sverige och i andra länder för att söka sponsorer för att sedan eventuellt spela in en film i sin fulla längd 2014.

Vi höll till vid brukets gamla dansbana. I bakgrunden såg vi ången från bruket, och kände även lukten därifrån. Vi fick träffa filmfolk, dansare, spelmän och folk från bygden. Vi fick god varm mat och fika. Det var en upplevelse.

*Text: Eva Gert, Kulturella föreningen
Bild: Privat*

ELDALEK

Regissör Johanna Ställberg, producenterna Bonnie Skoog Feeney, Cecilia Forsberg Becker, produktionsbolag Filmlance AB.

Eldalek är en äventyrsfilm i fantasygenren. Äventyr och omöjlig kärlek i en värld av troll, övernaturliga krafter och starka hämndkänslor. Detta tar sin plats i den magiska naturen intill en gammal gruvby mitt i de djupaste skogarna.

Regissören Johanna Ställberg har tidigare regisserat novellfilmen Maskeraden och arbetat med manus och regi för bland annat tv och radio.

Kallelse till ÖLFM:s årsmöte

A-huset, Örebro den 8 mars 2014 kl.14

Konsert med fina riksspelmän från länet (kl.14.00),
fika, årsmöte (kl.15.15), allspel, dans till önskedanser,
middag+tårta (kl.18.00), dans, buskspel.

Årsmötet har vi tillsammans med Folkdansringens
Örebrodistrikt.

Anmälan sker till solweig.svalin@telia.com
eller telefon 0582-10036.

Anmälan till middag med samkväm är bindande. Avgiften
140 kr/person betalas på plats. Sista anmälningsdag 22
februari 2014. Adress: Jordgatan 6, Örebro. Ingång vid
gamla bowlinghallen.

Allspelslåtar

- Schottis från Glanshammar, G
- Födelsedagsvals t. Mona, G
- Noas snoa, G
- Vals från Skrekarhyttan, A
- Schottis efter Bergewing, G
- Karis-Pers polska, D
- Zuaws polkett, D/Hm

Allspelslåtarna hittar du på www.olfm.se

Varmt välkommen!
Styrelsen

Örebroare på prispall i årets Låt-SM

Simon Nyberg, Örebro, vann tillsammans med sina spelkamrater Mats Håkansson och Ida Risanen Publikens pris i Låt-SM i Gränsfors, Hälsingland.

GRÄNSFORS. Sveriges Spelmansslåt, även kallad Låt-SM är en kompositionstävling för låtar i svensk folkmusiktradition. I årets upplaga kom 52 bidrag med och domarna valde ut tio av dem att gå till final. Tävlingen arrangeras av Nordanstigs Spelmanslag i samarbete med Hälsinglands Spelmansförbund och Svenskt visarkiv. Syftet är att stimulera nykomponerad av spelmanslåtar i den svenska låttraditionen och att bredda den levande traditionen.

Totala prissumman för 1-3 pris samt Publikens pris är drygt 20 000 kr. Tävlingen är årligen återkommande och ser gärna att fler kreativa folkmusiker komponerar nytt och deltar i tävlingen.

Eiwor Kjellberg, Järvsö, vann med låten Plomben, tillägnad Bengan Jansson på 50-årsdagen. Tvåa kom Tommy Lundgren, Vankiva, med Vindkänsla. Trea, Emma Ahlberg,

Sundsvall med Bergpolskan. Domare i år var Carina Normansson, Sala, Sonia Sahlström, Tobo, samt Andreas Svensson, Glanshammar.

Text & bild: Andreas Svensson

NY SHOWCASEFESTIVAL:
Folk at Heart
3-4
januari
2014

FÖLK AT HEART ÖREBRO

FÄRSK SHOWCASE - AKUSTISK FESTIVAL
FÖR ALL SLAGS
MUSIK MED
FOLKLIGA RÖTTER!

**MASSA
MUSIKÄLSKARE
- ETT HOTELL!**

**KONSERTER OCH PUBLIKA JAM
I HOTELLRUM OCH PÅ SCENER
- ÄNDA FRAM TILL MORGONEN!!!!**

www.folkatheart.se